

แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เล่มที่ ๔

การอ่านคิดวิเคราะห์บทร้อยกรอง

นางเนาวรัตน์ ศรีน้ํา

ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ

โรงเรียนครูประชาสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๕

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ บทร้อยกรอง ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ที่ช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการ พัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิดอย่างเป็นระบบ คิดอย่างมีเหตุผล มีวิจารณ์ญาณ มี การไตร่ตรอง มองเห็นการณ์ไกล และรู้จักนำความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม เนื้อหาของแบบฝึกทักษะ เป็น วิธีการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก เป็นนวัตกรรมช่วยสร้างความสนใจของนักเรียน

แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์นี้ มีทั้งหมด ๕ เล่ม ดังนี้

เล่มที่ ๑ เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์ข่าว

เล่มที่ ๒ เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์นิทาน

เล่มที่ ๓ เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์บทความ

เล่มที่ ๔ เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์บทร้อยกรอง

เล่มที่ ๕ เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์บทเพลง

แบบฝึกทักษะแต่ละเล่มนักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้โดยฝึกตาม ลำดับขั้นตอน

ผู้จัดทำหวังว่าแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์เล่มนี้ จะช่วยให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ และเป็นแนวทางหนึ่งในการ จัดกระบวนการสอนคิดให้กับนักเรียนได้ตามความมุ่งหมายในหลักสูตร

เนาวรัตน์ ศรีฉ่ำ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
จุดประสงค์การเรียนรู้	๑
คำชี้แจงการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์	๒
แบบทดสอบก่อนเรียน	๓
กรอบความรู้ที่ ๑	๓
กรอบความรู้ที่ ๒	๑๐
เกมกระตุ้นความคิด	๑๓
แบบฝึกที่ ๑	๑๔
แบบฝึกที่ ๒	๑๖
แบบฝึกที่ ๓	๑๘
แบบฝึกที่ ๔	๒๑
แบบฝึกที่ ๕	๒๔
แบบทดสอบหลังเรียน	๒๘
บรรณานุกรม	๓๒
ภาคผนวก	
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	๓๔
เฉลยแบบฝึกที่ ๑	๓๕
เฉลยแบบฝึกที่ ๒	๓๖
เฉลยแบบฝึกที่ ๓	๓๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เฉลยแบบฝึกที่ ๔	๓๘
เฉลยแบบฝึกที่ ๕	๓๙
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	๔๐
แบบบันทึกการตรวจผลงาน	๔๑
แบบบันทึกคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน	๔๓

มาตรฐาน ท ๑.๑

ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และ
ความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา
ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของคำหรือข้อความได้ถูกต้อง
๒. ตอบคำถามเกี่ยวกับบทหรือกรอนที่อ่านได้ถูกต้อง
๓. บอกข้อคิดและคุณค่าบทหรือกรอนที่อ่านได้ถูกต้อง
๔. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทหรือกรอนที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล
และเหมาะสม

คำชี้แจงการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

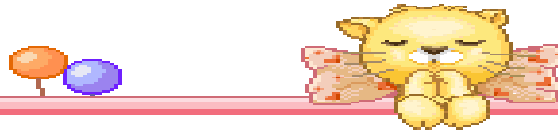
แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ รายวิชาภาษาไทย เล่มที่ ๔ การอ่านคิดวิเคราะห์บทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียน ได้ฝึกทักษะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์

การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

๑. นักเรียนศึกษาทำความเข้าใจกับจุดประสงค์ของแบบฝึก
๒. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ
๓. นักเรียนศึกษากรอบความรู้
๔. นักเรียนทำกิจกรรมในแบบฝึกทักษะครบทุกกิจกรรม
๕. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
๖. นักเรียนร่วมตรวจคำตอบกับเฉลยในภาคผนวก
๗. ครูและนักเรียนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการทำกิจกรรมในแบบฝึกและแบบทดสอบ

อย่าแอบดูเฉลยนะเพื่อนๆ

แบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์ห้บทร้อยกรอง

คำชี้แจง

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน ฉบับนี้ ใช้ทดสอบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ก่อนการฝึกทักษะ เป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ ข้อละ ๑ คะแนน ใช้เวลาในการทดสอบ ๒๐ นาที
 ๒. ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามและคำตอบให้ละเอียด แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ
- อ่านบทร้อยกรองที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามข้อ ๑-๔

มืองานบนลานขยะ

ไม่กวาดเก่ามือกร้านกร่างานกวาด หยุดยื่นปาดเหงื่อข้างกลางถนน
ทำหน้าที่ที่ทำงานอย่างจำทน เพราะความจนต้องตำรากรรมกร
ก้มหน้างูดูดเงินจากงานง่าย เก็บความกระดากอายเอาไว้ก่อน
ภาระมากปากท้องต้องอาหาร ไม่อาจเลี้ยงเลี้ยงงอนเลือกงานงาม
ตาหลบตาหลายคู่ความรู้สึก เกรงเขานี้กรังเกียจมองเหยียดหยาม
แม้เขาถ่มทิ้งต่อหน้าก็ตาม มีอาจห้ามน้ำใจเขาได้เลย
คนทิ้งทิ้งตามใจได้เกลื่อนกลาด คนตามเก็บตามกวาดก็กวาดเฉย
ระเบียบบทกฎหมายไม่คุ้มเคย หากใครแครงเขาว่าเซยจนหน้าชา

(ศิวกานท์ ปทุมสูติ)

๑. “กรรมกร” ในบทร้อยกรองนี้คือบุคคลอาชีพใด

- ก. คนขายของ
- ข. คนกวาดถนน
- ค. คนงานก่อสร้าง
- ง. พนักงานเก็บขยะ

๒. ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นอารมณ์ใด

- ก. น้อยใจ
- ข. ท้อถอย
- ค. เศร้าหมอง
- ง. สนุกสนาน

๓. ข้อใดเป็นปัญหาของเรื่อง

- ก. ตำรวจไม่จับคนร้าย
- ข. คนทิ้งขยะไม่เลือกที่
- ค. คนกวาดถนนเป็นคนขี้เกียจ
- ง. ตำรวจจราจรไม่ปฏิบัติหน้าที่

๔. นักเรียนคิดว่าอาชีพคนกวาดขยะ มีความสำคัญต่อสังคมอย่างไร

- ก. เป็นอาชีพที่สุจริต
- ข. เป็นอาชีพที่ไม่เอาเปรียบใคร
- ค. เป็นอาชีพที่ช่วยทำให้บ้านเมืองสะอาดน่าอยู่
- ง. เป็นอาชีพที่ทำได้ง่าย ไม่ต้องมีการศึกษามากก็ทำได้แล้ว

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๕-๗

อย่าเทียบร้านการเรียนเร่งอุตสาหกรรม มีวิชาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน
จะตกถิ่นฐานใดคงไม่แคลน ถึงคับแค้นก็พอยังประทังตน
อันความรู้รู้กระจ่างแต่อย่างเดียว แต่ให้เชี่ยวชาญเถิดจะเกิดผล
อาจจะชักเชิดชูฟูสกนธ์ ถึงคนจนพงศไพรคงได้ดี

๕. “จะตกถิ่นฐานใดคงไม่แคลน ถึงคับแค้นก็พอยังประทังตน”

ข้อความนี้หมายถึงข้อใด

- ก. คนที่มีความรู้คืออยู่ที่ไหนก็ไม่ลำบาก
 - ข. คนที่มีความรู้ดีไม่มีวันตกอับหรือลำบาก
 - ค. คนมีความรู้ดีแม้ชีวิตต้องตกอับก็สามารถใช้วิชาที่มีหาเลี้ยงชีพได้
 - ง. คนมีความรู้ดีไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนหรือลำบากอย่างไรก็ใช้วิชาที่มีหาเลี้ยงชีพได้
๖. เหตุใดผู้แต่งจึงเปรียบเทียบมีวิชาว่าเหมือนกับการมีทรัพย์
- ก. ค่าเล่าเรียนที่จ่ายไปเหมือนกับการสะสมทรัพย์ไว้
 - ข. เพราะสามารถใช้วิชาหารายได้เลี้ยงตัวเองได้ตลอดชีพ
 - ค. เพราะกว่าจะเรียนจบต้องลงทุนในการศึกษาเล่าเรียนมาก
 - ง. เพราะสามารถใช้วิชาหารายได้ให้ตัวเองครั้งละเป็นแสน ๆ
๗. บทร้อยกรองนี้ผู้แต่งต้องการสอนผู้อ่านเกี่ยวกับเรื่องใด
- ก. เรื่องการเรียน
 - ข. เรื่องการประกอบอาชีพ
 - ค. เรื่องที่นักเรียนควรนำไปเป็นแนวปฏิบัติ
 - ง. ให้แนวคิดเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ตลอดชีวิต

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๘-๑๐

ดวงเอ๋ยความฉวี
หรือใต้ท้องห้องสมุทรสุดสายตา
บุปผชาติชูสีและมีกลิ่น
ไม่มีใครได้เซยเลยสักคน

มักจะลึกลับอยู่ในภูผา
ก็ล้อมชาลีนชมนิมมชน
อยู่ในถิ่นที่ไกลเช่นไพรสณฑ์
ย่อมบานหล่นเปล้าด้ายมากมายเอ๋ย

๘. “ล้อมชาลีนชมนิมมชน” หมายความว่าอย่างไร

- ก. คนไม่ควรชม
- ข. คนไม่นิยมชม
- ค. ไม่มีค่าควรนิยม
- ง. คนไม่มีโอกาสได้ชม

๙. ในกลอนบทนี้ผู้แต่งแสดงความรู้สึกอย่างไร

- ก. ภูมิใจ
- ข. น้อยใจ
- ค. เสียหาย
- ง. เยาะเย้ย

๑๐. บทกลอนนี้มุ่งจะพูดถึงใคร

- ก. คนดี
- ข. เพชร
- ค. หญิงสาว
- ง. ธรรมชาติที่สวยงาม

กรอบความรู้ที่ ๑

เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์

ความหมายของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริง หรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

คุณสมบัติของบุคคลที่เอื้อต่อการคิดวิเคราะห์

๑. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์ การคิดวิเคราะห์ที่ดี ผู้คิดจะต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องนั้น เพราะจะช่วยให้กำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์ จำแนก แยกแยะองค์ประกอบ จัดหมวดหมู่ ลำดับความสำคัญ หรือหาสาเหตุของเรื่องราวเหตุการณ์ได้ชัดเจน

๒. ช่างสังเกต ช่างสงสัย ช่างซักถาม เป็นคนชอบตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เสมอเพื่อนำไปขบคิด หรือค้นหาความจริงในเรื่องนั้น คำถามที่ใช้กับการวิเคราะห์คือ ๕ W ๑ H ประกอบด้วย What(อะไร) Where(ที่ไหน) When(เมื่อไร) Why(ทำไม) Who(ใคร) How(อย่างไร)

๓. ความสามารถในการตีความ การตีความเกิดจากรับข้อมูลเข้ามาทางประสาทสัมผัส สมองจะทำการตีความข้อมูล โดยวิเคราะห์เทียบเคียงกับความทรงจำหรือความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น

๔. ความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล การวิเคราะห์จะเกิดขึ้นเมื่อพบสิ่งที่มีความคลุมเครือ เกิดข้อสงสัย ตามมาด้วยคำถาม ต้องค้นหาคำตอบหรือความน่าจะเป็นว่ามีความเป็นมาอย่างไร เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น จะส่งผลกระทบต่ออย่างไร ซึ่งสมองจะพยายามคิดเพื่อหาข้อสรุป ความรู้ความเข้าใจอย่างสมเหตุสมผล

กระบวนการคิดวิเคราะห์

กระบวนการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน

ขั้นที่ ๑ กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์

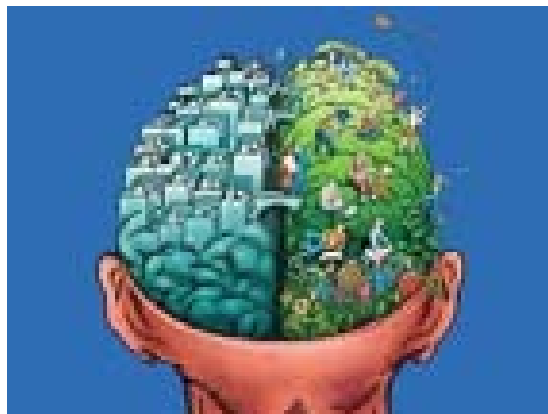
เป็นการกำหนดวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นมา เพื่อเป็นต้นเรื่องที่จะใช้วิเคราะห์ เช่น พืช สัตว์ หิน ดิน รูปภาพ บทความ เรื่องราว เหตุการณ์หรือสถานการณ์จากข่าว ของจริงหรือสื่อเทคโนโลยีต่างๆ เป็นต้น

ขั้นที่ ๒ กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์

เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ซึ่งอาจจะกำหนดเป็นคำถามหรือเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุหรือความสำคัญ เช่น บทความนี้ต้องการสื่อหรือบอกอะไรที่สำคัญที่สุด

ขั้นที่ ๓ กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์

เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งของที่มีความหมายเหมือนกันหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะ ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน

ขั้นที่ ๔ พิจารณาแยกแยะ

เป็นการพินิจ พิจารณา ทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดให้
ออกเป็นส่วนย่อยๆ โดยอาจใช้เทคนิค ๕ W ๑ H ประกอบด้วย

Who (ใคร) บุคคลสำคัญที่ เป็นผู้เกี่ยวข้อง เช่น ใครอยู่ใน
เหตุการณ์บ้าง ใครน่าจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้ เหตุการณ์นี้ใครได้ประโยชน์
ใครเสียประโยชน์

What (อะไร) เกิดอะไรขึ้น มีอะไรเกี่ยวข้อง สาเหตุที่ทำให้เกิด
เหตุการณ์นี้คืออะไร

Where (ที่ไหน) เรื่องนี้เกิดขึ้นที่ไหน

When (เมื่อไร) เวลาที่เกิดเหตุการณ์นั้น

Why (ทำไม) สาเหตุหรือมูลเหตุที่ทำให้เกิดขึ้น ทำไมจึงเกิด
เรื่องนี้

How (อย่างไร) รายละเอียดของสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วหรือกำลังจะ
เกิดขึ้นว่ามีความเป็นไปได้ในลักษณะใด เช่น เขาทำสิ่งนี้อย่างไรลำดับ
เหตุการณ์ว่าเกิดขึ้นอย่างไรบ้าง เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นได้อย่างไร

ขั้นที่ ๕ สรุปคำตอบ

เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบปัญหา
ของสิ่งที่กำหนดให้

กรอบความรู้ที่ ๒

เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์บทร้อยกรอง

ความหมายของร้อยกรอง

ร้อยกรอง ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย

ร้อยกรองเป็นงานประพันธ์ที่กวีสร้างสรรค์ขึ้นอย่างประณีตโดยใช้ความคิด รูปแบบ และศิลปะการประพันธ์ประกอบกัน ลักษณะการเขียนวรรณกรรมร้อยกรองแตกต่างจากร้อยแก้วที่ต้องมีการแต่งให้ถูกต้องตามบังคับฉันทลักษณ์ และมีการเน้นจินตนาการ หรือความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนด้วย ซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น บทประพันธ์ บทกวี กวีนิพนธ์ คำประพันธ์ เป็นต้น

องค์ประกอบของร้อยกรอง

๑. รูปแบบ หมายถึง รูปฉันทลักษณ์ เสียง จังหวะ คำและการเรียงคำ ภาพ โวหาร สัญลักษณ์
๒. เนื้อหา ร้อยกรองมิได้บอกเนื้อหาออกมาตรง ๆ หากใช้ภาษาที่ซ่อนสารให้ผู้อ่านคิดจินตนาการเชื่อมโยงออกไป

ประเภทของร้อยกรอง

ร้อยกรองแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

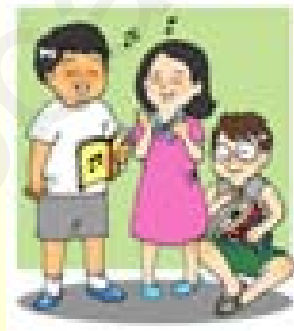
๑. มีรูปฉันท์ลักษณะตามแบบแผน ประกอบด้วย กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่ายและลิลิต
๒. มีรูปฉันท์ลักษณะอิสระ ประกอบด้วย กลอนเปล่าและวรรณรูป ซึ่งหมายถึงการใช้คำสร้างเป็นภาพต่าง ๆ เช่น ภาพเด็ก บ้าน เป็นต้น

การวิเคราะห์บทร้อยกรอง

๑. รูปแบบฉันท์ลักษณะ คือลักษณะของการประพันธ์ร้อยกรอง
๒. เนื้อหา บทร้อยกรองที่ดีต้องมีเนื้อหาที่แสดงความคิดที่มีคุณค่ากับชีวิต เช่น ให้ข้อคิดเตือนใจ ให้คำสอน แนะนำสิ่งที่ดีควรปฏิบัติหรือสิ่งที่ไม่ควรละ เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การวิเคราะห์เนื้อหาจะต้องทราบจุดมุ่งหมายของผู้แต่งว่าต้องการเสนอเนื้อหาในด้านใด
๓. กลวิธีการแต่ง บทร้อยกรองที่มีคุณค่าจะใช้สำนวนภาษาที่ไพเราะ ใช้ภาษาเพื่อสร้างจินตนาการและมีการใช้สัญลักษณ์อุปมาเปรียบเทียบ
๔. รสของบทร้อยกรอง คือความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อผู้แต่งใช้สำนวนภาษาที่กระทบอารมณ์ เช่น ความรัก ความโกรธ ความเศร้า ซึ่งเมื่อผ่านการตีความหมายก็จะได้รับรสที่มีอารมณ์คล้อยตามผู้แต่ง
๕. สาระสำคัญ คือสิ่งสำคัญหรือข้อคิดที่ผู้แต่งต้องการถ่ายทอดออกมาผ่านบทร้อยกรอง

ประโยชน์ในการอ่านร้อยกรอง

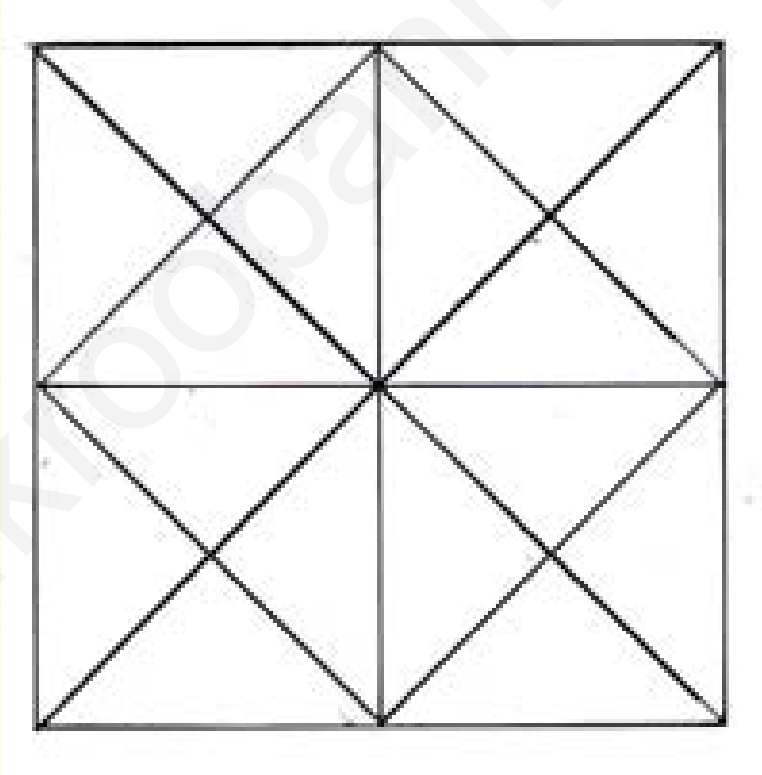
งานร้อยกรองเป็นทรัพย์สินทางปัญญา มีผู้กล่าวว่า งานร้อยกรองเป็น “คำที่ดีที่สุด จัดไว้เหมาะสมที่สุด ในรูปแบบที่ดีที่สุด” การอ่านร้อยกรองจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะให้ความเพลิดเพลิน จากศิลปะการใช้ถ้อยคำ เนื้อหาทำให้ได้ความรู้ ปลูกฝังให้เห็นคุณค่าของชีวิตและมีจิตใจอ่อนโยน

เกมกระตุ้นความคิด

เกมรูปปริศนาท้าทาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาภาพที่กำหนดให้ว่ามีกี่มุมฉาก

รูปที่เห็นมีมุมฉากทั้งหมด.....มุมฉาก

คำชี้แจง

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้ว ให้นักเรียนจัดกลุ่มคำที่มีความหมายเหมือนกัน (๕ คะแนน)

วอนขอ...

เมื่อเรายังเล็กเป็นเด็กน้อย	เคยกล่าวถ้อยวอนจันทรว่าให้สม
ขอข้าวแกงแหวนให้น้องปองนิม	ขอเตียงตั้งนั่งชมดาวและเดือน
เมื่อเห็นดาวล้อมเดือนกลาดเกลื่อนฟ้า	ชวนน้องนับคาราที่เป็นเพื่อน
ระยับระยิบพริบตาดาวพราวเลื่อน	แต่ดวงเดือนเด่นสว่างกลางโพยม
อยากตะกายว้ายฟ้าไปหาจันทร์	และฝืนฝืนอยากเอื้อมให้ถึงโสม
เคยนึกตามใจชอบปลอบประโลม	ว่าเติบโตจะได้โคมรัตติกาล
ฝืนไปตามอารมณ์ฝืนสมใจ	ว่าเติบโตจะบินไปด้วยใจหาญ
สอยดวงดาวพราวฟ้ามาเป็นยาน	พาเราผ่านเมฆดั้นจนถึงจันทร์

(กุลทรัพย์ รุ่งฤดี . บทกวีเรื่อง วอนขอ)

เดือน	นิยม	โสม	ปอง
โพนม	จันทร์	คารา	พราว
ท้องฟ้า	ชอบ	ระยิบระยับ	จันทร์ ดาว

๑. หมายถึง.....

๒. หมายถึง.....

๓. หมายถึง.....

๔. หมายถึง.....

๕. หมายถึง.....

แบบฝึกที่ ๒

คำชี้แจง

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามลงในแผนภาพ
ให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

ดอกจำปาของตาพลอย

ฉันเป็นหนี่ดอกจำปาของตาพลอย
ตั้งแต่น้อยยังนึกรำลึกได้
ขอเล่าสู่คุณครูผู้ร่วมใจ
ว่าดอกไม้มีอำนาจคลบนันดาล
คุณยายฉันท่านพาไปพึ่งเทศน์
ธรรมวิเศษแสนสุดพุทธบรรหาร
ฉันไม่รู้รศธรรมล้ำไอรพาร
ที่พระท่านเทศนาว่าอย่างไร
เพราะตัวฉันยังเด็กยังเล็กนัก
จะรู้จักรศพระธรรมได้ไหน
ที่ฉันไปพึ่งเทศน์ทุกคราวไป
เพราะฉันอยากได้ดอกจำปาของตาพลอย
ตาพลอยดีมีจำปาบูชาพระ
เด็กเด็กจะแย่งกันลาอยู่บ่อยบ่อย
ดอกไม้อื่นดั้นไปมีไม่น้อย
แต่ไม่ค่อยถูกใจใช่จำปา

เด็กรุ่นฉันพากันไปฟังเทศน์
ก็เพราะเหตุอย่างเดียวจะเที่ยวหา
ดอกไม้ของตาพลอยเพื่อคอยลา
ต่างตั้งท่าแย่งกันทุกวันไป

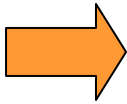
ดอกจำปาหล่อใจให้เป็นเหตุ
ฉันคงไปฟังเทศน์หาหยุดไม่
ยืงนานวันปล้นค่อยเจริญวัย
ยืงเข้าใจธรรมซึ่งขึ้นทุกที

พุทธประวัติขาดกท่านยกมาอ้าง
ความคิดกว้างเห็นงามตามวิถี
รสพระธรรมนำใจให้ใฝ่ดี
ฉันเป็นหนี้ดอกจำปาของตาพลอย

(เจ้า สตะเวทิน . “ดอกจำปาของตาพลอย”)

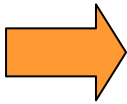

เรื่อง ดอกจำปาของตาพลอย

ใคร ?

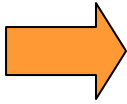
.....

ทำอะไร ?

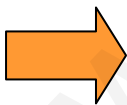
.....

.....

ที่ไหน ?

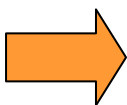
.....

เมื่อไหร่ ?

.....

.....

อย่างไร ?

.....

.....

คำชี้แจง

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (๕คะแนน)

พอใจให้สุข

แม้มิได้เป็นดอกกุหลาบหอม	ก็จงยอมเป็นเพียงลดขาว
แม้มิได้เป็นจันทร์อันสกา	จงเป็นดาวดวงแจ่มแอร่มตา
แม้มิได้เป็นหงส์ทะนงศักดิ์	ก็จงรักเป็นโนรีที่หรรษา
แม้มิได้เป็นน้ำแม่คงคา	จงเป็นธาราใสที่ไหลเย็น
แม้มิได้เป็นมหาหิมาลัย	จงพอใจจอมปลวกที่แลเห็น
แม้มิได้เป็นวันพระจันทร์เพ็ญ	ก็จงเป็นวันแรมที่แจ่มจาง
แม้มิได้เป็นต้นสนระหง	จงเป็นพงอ้อสะบัดไม่ขัดขวาง
แม้มิได้เป็นนุขสุดสะอาง	จงเป็นนางที่มิใช่ไร้ความดี
อันจะเป็นสิ่งใดไม่ประหลาด	กำเนิดชาติดีทรมตามวิถี
ถือสันโดษบำเพ็ญให้เด่นดี	ในสิ่งที่เราเป็นเช่นนั้นเทอญ

๑. บทใดคือบทสรุปใจความสำคัญของบทร้อยกรองนี้

- ก. บทที่ ๒
- ข. บทที่ ๓
- ค. บทที่ ๔
- ง. บทที่ ๕

๒. บทร้อยกรองนี้มีลักษณะอย่างไร

- ก. แนะนำ
- ข. รายงาน
- ค. เตือนใจ
- ง. ประชดประชัน

๓. บทร้อยกรองนี้ต้องการกล่าวถึงสิ่งใด

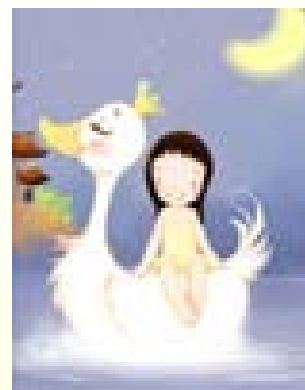
- ก. การสำนึกในความเป็นไทย
- ข. การส่งเสริมการทำความดี
- ค. การส่งเสริมความเป็นกุลสตรี
- ง. การสำนึกในการรักษาธรรมชาติ

๔. ข้อคิดสำคัญที่ได้จากบทร้อยกรองนี้คืออะไร

- ก. จงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
- ข. จงตั้งมั่นในการทำความดี
- ค. จงมุ่งมั่นในการเรียน
- ง. จงให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

๕. ข้อใดในบทร้อยกรองไม่ได้กล่าวถึง

- ก. จงเป็นดาวดวงแจ่มแอร่มตา
- ข. จงพอใจจอมปลวกที่แลเห็น
- ค. จงเป็นธาราใสที่ไหลเย็น
- ง. จงมีจิตใจแข็งแกร่งดั่งหินผา

คำชี้แจง

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (๕คะแนน)

เพลงชาติ

ธงชาติไทยไกวกวัดสะบัดพลิ้ว แลรี่ว์สลับงามเป็นสามสี
ผ้าผืนน้อยบางเบาเพียงเท่านี้ แต่เป็นที่รวมชีวิตและจิตใจ
ชนรุ่นเยาว์ยืนเรียงระเบียบแถว ดวงตาแน่วนิ่งตรงธงไสว
"ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย" ฟังคราวใดเลือดช่านพ่่านทั้งทรวง
ผืนแผ่นดินถิ่นนี้ที่พำนัก เราแสนรักและแสนจะแหนหวง
แผ่นดินไทยไทยต้องครองทั้งปวง ชีพไม่ว่างใครอย่าล้ำมาย้าย
เธอร้องเพลงชาติไทยมันใจเหลือ พลีชีพเพื่อชาติที่รักทรงศักดิ์ศรี
เพลงกระหึ่มก้องฟ้าก้องชาติรี แม้ไพรีได้ฟังยังถอนใจ
แต่สิ่งหนึ่งซึ่งไทยร้าวใจเหลือ คือเลือดเนื้อเป็นหนอนคอยบ่อนไส้
บ้างหากินบนน้ำตาประชาไทย บ้างฝักใฝ่ลัทธิชั่วนรกแล้วเกรง
ทุกวันนี้ศึกไกลยังไม่ห่าง แต่หวั่นทรวงศึกใกล้ไล่ข่มเหง
ถ้าคนไทยหันมาฆ่ากันเอง จะร้องเพลงชาติไทยให้ใครฟัง

นภลัย (ฤกษ์ชนะ) สุวรรณธาดา , ๒๕๑๐.

๑. บทร้อยกรอง “เพลงชาติ” มีจุดประสงค์เพื่ออะไรเป็นสำคัญ

.....

๒. น้ำเสียงของผู้แต่งเป็นอย่างไร

.....

๓. หากคนไทยขาดความสามัคคี นักเรียนคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับประเทศไทย

.....

๔. “ทุกวันนี้ศึกไกลยังไม่หวัง แต่วันทรวงศึกใกล้ไล่ข่มเหง”

คำว่า “ศึกใกล้” มีความหมายว่าอย่างไร

.....

๕. นักเรียนมีวิธีการใดที่จะเชิญชวนให้คนไทยหันกลับมาสามัคคีกัน

.....

.....

รักกันไว้เถิด
เราเกิดร่วมแดนไทย

www.kapook.com

แบบฝึกที่ ๕

คำชี้แจง

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วทำกิจกรรมที่กำหนดให้
(๑๐ คะแนน)

น้ำผึ้งและเพลิงภู

เด็กชายคนนั้นวันหนึ่ง	ติดใจน้ำผึ้งหอมหวาน
ปีกลายช่วยพ่อทำการ	ปีนี้จะหาญ “ตี”เอง
ไม้ขีดและกาบมะพร้าว	มีดเหน็บคมวาวเล่มเก่ง
พกพาเข้าป่าผิวเพลง	กระฉับกระเฉงเล็งแล
เดือนห้าป่าหอมไม้แห้ง	แดดแรงร่วงใบไม้แก่
ไฟหนามลำเบียดเอียดแอ	ตาสอดตลอดแพหนามพราง
ผึ้งหวีซ่อนซุ่มอุมอวบ	ก้อนราวลูกบวบสล้าง
ก่อไฟให้ควันค้อยคว้าง	ทิศทางรังรวงควันรม
จุดกาบมะพร้าวเสียบไม้	จ่อไปให้ควันหอมห่ม
ผึ้งเบิกรังเห็นรังกลม	มีดคมเบิกทางถางดี
ตัดก้อนก้อนตัวผึ้งแตก	ครั้งแรกตื่นใจตื่นดี
ได้รวงผึ้งงาม “หัวน้ำ” ดี	ปลื้มฝีมือตนผลงาม

พลันเหตุไม่คิดคาดถึง
ตระหนกใจจนลนลาน
เบิ่งวังทึ่งป่ามาเหย้า
พ่อรู้แม่เห็นเป็นไป
คินนั้่นพรุไพรไหม้แห้ง
เด็กชายได้ฟ้าชมพู่
เสียงไม้ไผ่ลั่นปล้อง
ใจไม้ใจภูกรูกราว

ไฟฝั่งลามป่าเปลวฉาน
เกินการระงับดับไฟ
ไฟขึ้นภูเขาโอบไหม้
คำปลอบสอนใจฝรั่ง
สร้อยเพลิงเริงแรงลมคู่
เรียนรู้น้ำผึ้งเพลิงพราว
ยังก้องจนตึกใจผ่าว
รวคร้าวลึกในใจงาม

(ครอบครัวดวงตะวัน : ศิวกานท์ ปทุมสูติ หน้า 44)

กิจกรรมที่ ๑

เลือกคำตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (๕ คะแนน)

๑. จากเหตุการณ์ในเรื่องเกิดจากสาเหตุใด

- ก. ละเลย
- ข. อุบัติเหตุ
- ค. คึกคะนอง
- ง. ความประมาท

๒. เพราะเหตุใดไฟจึงไหม้ลุกลามอย่างรวดเร็ว

- ก. เพราะเป็นฤดูแล้งแดดจัด
- ข. เพราะกาบมะพร้าวเป็นเชื้อเพลิงที่ติดไฟง่าย
- ค. เพราะเป็นฤดูแล้ง แดดจัด และมีลมพัดแรง
- ง. เพราะเป็นฤดูแล้งจึงมีกิ่งไม้ ใบไม้แห้งทำให้เป็นเชื้อเพลิงได้อย่างดี

๓. เรื่องนี้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องใด

- ก. การตีผึ้งที่ไม่ถูกวิธี
- ข. การขัดคำสั่งของผู้ใหญ่
- ค. การไม่ดูแลรักษาป่าไม้
- ง. การไม่มีความชำนาญในการตีผึ้ง

๔. จากเหตุการณ์นี้น่าจะตรงกับสำนวนในข้อใด

- ก. ไฟจุดตุ๊ด
- ข. วิวาห์ล้อมคอก
- ค. รู้เท่าไม่ถึงการณ์
- ง. เรียนผูกต้องเรียนแก้

๕. ถ้าจะหลีกเลี่ยงอันตรายที่จะเกิดไฟไหม้ป่าเราควรทำอะไร

- ก. ไปเอาผึ้งกับผู้ใหญ่
- ข. ชวนเพื่อนไปหลาย ๆ คน
- ค. ไม่ใช้ไฟรมจากกาบมะพร้าว
- ง. ใช้ควันธูปแทนกาบมะพร้าว

กิจกรรมที่ ๒

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

๑. นักเรียนคิดว่าป่าไม้มีความสำคัญต่อมนุษย์หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

๒. เรื่องที่อ่านนี้มีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

.....
.....

๓. ถ้าไม่มีป่าไม้ นักเรียนคิดว่าโลกจะเป็นอย่างไร

.....
.....

๔. ในฐานะการเป็นนักเรียนจะมีส่วนช่วยดูแลรักษาธรรมชาติได้อย่างไร

.....
.....

๕. จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น สึนามิ แผ่นดินไหว น้ำท่วม
มนุษย์มีส่วนเกี่ยวข้องหรือไม่ เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น

.....
.....

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์บทร้อยกรอง

คำชี้แจง

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน ฉบับนี้ ใช้ทดสอบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์หลังการฝึกทักษะ เป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ ข้อละ ๑ คะแนน ใช้เวลาในการทดสอบ ๒๐ นาที
๒. ให้นักเรียนอ่านข้อความและคำตอบให้ละเอียด แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย ✕ ลงในกระดาษคำตอบ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๑-๓

ดวงเอ๋ยดวงมณี	มักจะลี้ลับอยู่ในภูผา
หรือได้ห้องห้องสมุทรสุดสายตา	ก็ล้อมซาสิ้นชมนิมยมน
บุปผชาติชูสีและมีกลิ่น	อยู่ในถิ่นที่ไกลเช่นไพรสมถ์
ไม่มีใครได้เซยเลยสักคน	ย่อมบานหล่นเปล่าคายมากมาย

๑. ในกลอนบทนี้ผู้แต่งแสดงความรู้สึกอย่างไร

- ก. ภูมิใจ
- ข. น้อยใจ
- ค. เสียหาย
- ง. เยาะเย้ย

๒. “เลื่อมชาตินิยมชน” หมายความว่าอย่างไร

- ก. คนไม่ควรชม
- ข. คนไม่นิยมชม
- ค. ไม่มีค่าควรนิยม
- ง. คนไม่มีโอกาสได้ชม

๓. กลอนนี้มุ่งจะพูดถึงใคร

- ก. คนดี
- ข. เพชร
- ค. หญิงสาว
- ง. ธรรมชาติที่สวยงาม

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๔-๖

อย่าเกียจคร้านการเรียนเร่งอุตสาหกรรม	มีวิชาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน
จะตกถิ่นฐานใดคงไม่แคลน	ถึงคับแค้นก็พอยังประทังตน
อันความรู้รู้กระจ่างแต่อย่างเดียว	แต่ให้เชี่ยวชาญเถิดจะเกิดผล
อาจจะชักเชิดชูฟูสกนธ์	ถึงคนจนพงศไพรคงได้ดี

๔. บทร้อยกรองนี้ผู้แต่งต้องการสอนผู้อ่านเกี่ยวกับเรื่องใด

- ก. เรื่องการเรียน
- ข. เรื่องการประกอบอาชีพ
- ค. เรื่องที่นักเรียนควรนำไปเป็นแนวปฏิบัติ
- ง. ให้แนวคิดเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ตลอดชีวิต

๕. เหตุใดผู้แต่งจึงเปรียบเทียบวิชาว่าเหมือนกับการมีทรัพย์

- ก. ค่าเล่าเรียนที่จ่ายไปเหมือนกับการสะสมทรัพย์ไว้
- ข. เพราะสามารถใช้วิชาหารายได้เลี้ยงตัวเองได้ตลอดชีพ
- ค. เพราะกว่าจะเรียนจบต้องลงทุนในการศึกษาเล่าเรียนมาก
- ง. เพราะสามารถใช้วิชาหารายได้ให้ตัวเองครั้งละเป็นแสน ๆ

๖. “จะตกถิ่นฐานใดคงไม่แคลน ถึงกับแค้นก็พอยังประทังตน”

ข้อความนี้หมายถึงข้อใด

- ก. คนที่มีความรู้คืออยู่ที่ไหนก็ไม่ลำบาก
- ข. คนที่มีความรู้ดีไม่มีวันตกอับหรือลำบาก
- ค. คนมีความรู้ดีแม้ชีวิตต้องตกอับก็สามารถใช้วิชาที่มีหาเลี้ยงชีพได้
- ง. คนมีความรู้ดีไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนหรือลำบากอย่างไรก็ใช้วิชาที่มีหาเลี้ยงชีพได้

อ่านบทร้อยกรองที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามข้อ ๗-๑๐

เมืองานบนลานขยะ

ไม้กวาดเก่ามือกร้านกร่างานกวาด	หยุดยืนปาดเหงื่อข้างกลางถนน
ทำหน้าที่ที่ทำงานอย่างจำทน	เพราะความจนด้อยต่ำกรรมกร
ก้มหน้างูดซูดเงินจากงานง่าย	เก็บความกระดากอายเอาไว้ก่อน
ภาระมากปากท้องต้องอาหาร	ไม่อาจเลี้ยงเลี้ยงงอนเลือกงานงาม
ตาหลบตาหลายคู่ความรู้สึก	เกรงเขานี้รังเกียจมองเหยียดหยาม
แม้เขาถ่มทิ้งต่อหน้าก็ตาม	มิอาจห้ามน้ำใจเขาได้เลย
คนทิ้งทิ้งตามใจได้เกลื่อนกลาด	คนตามเก็บตามกวาดก็กวาดเฉย
ระเบียบบทกฏหมายไม่คุ้มเคย	หากใครเคร่งเขว่าเชยจนหน้าชา

(ศิวกานท์ ปทุมสูติ)

๗. “กรรมกร” ในบทร้อยกรองนี้คือบุคคลอาชีพใด

- ก. คนขายของ
- ข. คนกวาดถนน
- ค. คนงานก่อสร้าง
- ง. พนักงานเก็บขยะ

๘. ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นอารมณ์ใด

- ก. น้อยใจ
- ข. ท้อถอย
- ค. เศร้าหมอง
- ง. สนุกสนาน

๙. ข้อใดเป็นปัญหาของเรื่อง

- ก. ตำรวจไม่จับคนร้าย
- ข. คนทิ้งขยะไม่เลือกที่
- ค. คนกวาดถนนเป็นคนขี้เกียจ
- ง. ตำรวจจราจรไม่ปฏิบัติหน้าที่

๑๐. แม้จะเป็นเพียงอาชีพคนกวาดขยะ แต่ก็มีความสำคัญต่อสังคมในข้อใด

- ก. เป็นอาชีพที่สุจริต
- ข. เป็นอาชีพที่ไม่เอาัดเอาเปรียบใคร
- ค. เป็นอาชีพที่ช่วยทำให้บ้านเมืองสะอาดน่าอยู่
- ง. เป็นอาชีพที่ทำได้ง่าย ไม่ต้องมีการศึกษามากก็ทำได้แล้ว

บรรณานุกรม

นภลัย(ฤกษ์ชนะ) สุวรรณชาติ. (๒๕๕๑). รวมบทกลอนดอกไม้ใกล้หมอน.

พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน.

ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (๒๕๔๗). ครอบครัวดวงตะวัน. กรุงเทพฯ :

คนตะวันตก.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , ศึกษาธิการ , กระทรวง .

(๒๕๔๗) พระมิ่งขวัญ หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี ๒๕๔๗.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุวิทย์ มูลคำ (๒๕๔๗). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ ๔,

กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ. (๒๕๔๗). แบบฝึกทักษะภาษาไทย ชุดพัฒนา

ทักษะทางภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่ม ๒. กรุงเทพฯ :

วัฒนาพานิช.

เกณฑ์ผ่านร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมได้คะแนนตั้งแต่ ๒๔ คะแนน ขึ้นไป

๒๖ - ๓๐ คะแนน ดีมาก

๑๖ - ๒๕ คะแนน ดี

๑๑ - ๑๕ คะแนน ปานกลาง

๐ - ๑๐ คะแนน ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

www.kroobannok.com

แบบบันทึกคะแนน
แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เล่ม ๔

เลขที่	ชื่อ - สกุล	คะแนนแบบทดสอบ		ผลต่าง
		ก่อนเรียน ๑๐ คะแนน	หลังเรียน ๑๐ คะแนน	
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				
๑๑				
๑๒				
๑๓				
๑๔				
๑๕				
๑๖				
๑๗				
๑๘				
๑๙				
๒๐				
๒๑				
๒๒				

๒๓				
เลขที่	ชื่อ - สกุล	คะแนนแบบทดสอบ		ผลต่าง
		ก่อนเรียน ๑๐ คะแนน	หลังเรียน ๑๐ คะแนน	
๒๔				
๒๕				
๒๖				
๒๗				
๒๘				
๒๙				
๓๐				
๓๑				
๓๒				
๓๓				
๓๔				
๓๕				
๓๖				
๓๗				